

УДК: 811.161.2'276.6:61

## ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ У МЕДИЧНОМУ ЗВО

Володимир Юкало

*Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського  
кафедра української мови*

*майдан Волі, 1, 46001, Тернопіль, Україна*

*тел.: 035 243 12 78*

*ел. пошта: yukalo@tdmu.edu.ua*

*<https://orcid.org/0000-0003-2795-9679>*

У статті описано принципи формування у майбутнього лікаря під час навчання у медичному ЗВО мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань, обґрунтовано зміст і структуру спеціальної лінгвістичної дисципліни з української мови популяризації медичних знань.

У нормативних документах МОЗ України, що описують кваліфікаційну характеристику професіоналів в галузі лікувальної справи і стоматології, маніфестовано важливість багатогранної діяльності лікаря з поширення медичних знань серед населення. У сучасному освітньому стандарті галузі охорони здоров'я не передбачено компонента, який сприяв би розвитку мовних умінь популяризувати медичні знання. Тому є важливим увести у навчальні плани медичних закладів вищої освіти вивчення особливостей мовної структури і продукування актуальних жанрів науково-популярної медичної мови.

Запропоновано запровадити на одному із старших курсів спеціальний компонент для формування у майбутнього лікаря мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань – навчальну дисципліну «Українська мова популяризації медичних знань». Ця дисципліна для здобувачів вищої освіти, які вже вивчили декілька дисциплін з циклу професійної підготовки і мають достатні фонові знання для самостійного створення якісних науково-популярних текстів з вивчених медичних дисциплін. У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати термінологію науково-популярного медичного текстотворення, жанрову структуру медичного науково-популярного дискурсу, вміти створювати твори актуальних жанрів медичного науково-популярного дискурсу, володіти мовною нормою медичного науково-популярного стилю.

Обґрунтовано можливість введення тематики для формування мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань в обов'язковий курс української мови (за професійним спрямуванням) з додаванням кредитів на четвертому-п'ятому роках навчання. Вказано на можливість запровадження аналогічної дисципліни для здобувачів вищої освіти різних галузей і спеціальностей.

*Ключові слова:* українська мова популяризації медичних знань, науково-популярна медична мова, медичний заклад вищої освіти, мовно-комунікативна компетенція з популяризації медичних знань, медичні професіонали, українська мова за професійним спрямуванням.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ufll.2026.21.5169>

**Формулювання проблеми.** Важливе для суспільства поширення медичних знань, профілактичну роботу медичні професіонали здійснюють науково-популярним різновидом медичної професійної мови. За посередністю медичної науково-популярної мови все суспільство залучається до медичного спілкування. Володіння жанрово-стилістичними різновидами науково-популярної медичної мови значною мірою визначає професіоналізм лікаря, його здатність створювати сприятливий вплив на співбесідників, слухачів, читачів.

У кваліфікаційній характеристиці лікаря, у сучасних освітніх стандартах з підготовки медичного працівника велику увагу приділено популяризації медичних знань. Так, у кваліфікаційні характеристики усіх без винятку професіоналів в галузі лікувальної справи і стоматології записано завдання з популяризації медичних знань. Існує системність у формулюванні цього завдання для професіоналів різних

спеціальностей. Передбачено, що лікар *«бере активну участь в поширенні медичних знань серед населення»* (лікар, лікар-акушер-гінеколог, лікар-алерголог і велика кількість інших професіоналів). Тобто відповідно до кваліфікаційної характеристики, лікар **активно** популяризує-поширює **усе** медичне знання серед **усього** населення. Іноді законодавство накладає певні обмеження на професіонала щодо активності в популяризації медичних знань (*«бере активну участь», «бере участь», «сприяє поширенню», «інформує громаду»*), особливостей цільової аудиторії (*«серед батьків і підлітків», «серед пацієнтів», «серед хворих, їх родичів»*), спеціалізації і методів інформування (*«проводить протитуберкульозну пропаганду», «в пропаганді здорового способу життя»*). Напр.: *«Бере активну участь в поширенні медичних знань серед льотного персоналу»* (лікар з авіаційної медицини), *«Бере участь в поширенні медичних знань серед батьків і підлітків»* (лікар-гематолог дитячий), *«Бере активну участь у поширенні медичних знань серед батьків і дітей з профілактики серцево-судинних і ревматичних захворювань»* (лікар-кардіоревматолог дитячий), *«Бере участь у поширенні медичних знань серед пацієнтів»* (лікар-хірург-дерматолог), *«Проводить протитуберкульозну пропаганду та санітарно-освітню роботу серед хворих, їх родичів та осіб, що контактують з хворими на туберкульоз»* (лікар-фізіатр), *«Бере активну участь в пропаганді здорового способу життя, систематичних фізичних вправ, загартовування організму, раціонального харчування осіб літнього і старечого віку. Проводить цілеспрямовану роботу серед населення щодо запобігання передчасному старінню»* (лікар-геріатр), *«... сприяє поширенню медичних знань серед населення»* (лікар-стоматолог, лікар зубний), *«Бере активну участь в поширенні медичних знань серед населення щодо профілактики захворювань та їх ускладнень»* (сестра медична / брат медичний поліклініки), *«... навчає, консультує та інформує громаду щодо ролі та переваг фізичної терапії»* (фізичний терапевт), *«Організовує і проводить санітарно-освітню роботу (пропаганду санітарних знань, здорового способу життя, охорони навколишнього середовища, методів профілактики інфекційних захворювань тощо) шляхом використання засобів масової інформації, проведення лекцій, семінарів, курсової підготовки тощо»* (інструктор із санітарної освіти) [1].

Компетенцію з популяризації медичних знань для усіх медичних спеціальностей у кваліфікаційній характеристиці подано у розділі *«Повинен знати»* у двох формулюваннях: *«[знати] форми і методи санітарної освіти серед населення; сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення»* і *«Повинен володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»»* [1]. Серед компетентностей випускника у стандартах вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», зокрема зі спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», записано загальну компетентність *«здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології»*, спеціальну компетентність *«зрозуміло... доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців»* [3; 4].

Отже, у нормативних документах МОЗ України, що описують кваліфікаційну характеристику професіоналів в галузі лікувальної справи і стоматології, маніфестовано важливість багатогранної діяльності лікаря з поширення медичних знань серед населення. Очевидно, це поширення медичних знань серед населення повинно відбуватися державною мовою.

Для цієї роботи, поряд з володінням необхідним обсягом медичних знань, важливим є уміння в ясній і доступній формі зразковою літературною мовою подати актуальну медичну інформацію певній аудиторії неспеціалістів. Це вимагає від майбутніх лікарів не тільки ґрунтовних вузькоспеціальних знань, а й мовних умінь щоб популяризувати ці знання безпосередньо або через різні інформаційні канали, створювати тексти актуальних науково-популярних медичних творів різних жанрів з авторитетними рекомендаціями на теми здоров'я, здорового способу життя, діагнозу, профілактики і лікування конкретних хвороби тощо.

На практиці майбутні лікарі для реалізації важливих добре виписаних завдань з поширення медичних знань серед населення вивчають лише методи санітарно-освітньої роботи в курсі гігієни. Вивчення жанрових особливостей мови популяризації медичних знань навчальні плани не передбачають. Обов'язкова дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)», яку в ЗВО, підпорядкованих МОЗ України, читають для здобувачів вищої освіти першого року навчання в невеликому загальному обсязі – 90 год., серед яких аудиторних занять, як правило, 30 год., може забезпечити лише формування певних базових умінь усного і писемного спілкування у сфері майбутньої професійної діяльності лікаря, культури терміновживання, складання основних адміністративно-канцелярських документів, редагування текстів тощо (див. кн.: [5]).

Знання і мовні вміння з популяризації медичних знань зацікавлені лікарі здобувають методом самоосвіти, спостереження і аналізу науково-популярних мовних творів різних жанрів, або інтуїтивно засвоюють, відповідно до своїх здібностей і бажань, певні мовні структури і мовно-комунікативні стратегії і тактики, які їм демонструють досвідчені викладачі і лікарі-практики. У сучасному освітньому стандарті галузі охорони здоров'я не передбачено компонента, який сприяв би розвитку мовних умінь популяризувати медичні знання. Тому є важливим увести у навчальні плани медичних закладів вищої освіти вивчення особливостей мовної структури і продукування актуальних жанрів науково-популярної медичної мови.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Важливість кваліфікованої популяризації медичних знань серед хворих і серед здорових, форми популяризації медичних знань обґрунтував спеціаліст з проблем профілактичної медицини, видатний популяризатор медичної науки, медичний публіцист Ілля Нікберг 2012 р. у статті «Методологічні аспекти популяризації медичних знань у засобах масової інформації» [2]. Високодосвідчений популяризатор медичної науки зокрема пише про важливість для медичного професіонала мовних знань з культури продукування науково-популярних текстів і пропонує запровадити лінгвістичну освіту з цього питання: *«Ймовірно, що «лінгвістична» сторона популяризації медичних знань також повинна знайти своє віддзеркалення у викладанні цього розділу студентам-медикам»* [2].

До речі, ідея популяризації медичних знань не є новою в українській науці і культурі. Сама поява медичної термінології в новій українській літературній мові в другій пол. XIX ст. була зумовлена потребами медичної просвіти простого народу [6].

**Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми.** Отже, актуальним є формування у майбутнього лікаря під час навчання у медичному ЗВО мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань і створення для цього спеціальної лінгвістичної дисципліни.

**Формулювання цілей статті.** Метою нашого дослідження є сформулювати

принципи формування у майбутнього лікаря під час навчання у медичному ЗВО мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань, обґрунтувати зміст і структуру спеціальної лінгвістичної дисципліни з української мови популяризації медичних знань.

**Виклад основного матеріалу.** Пропонуємо запровадити на одному із старших курсів спеціальний компонент для формування у майбутнього лікаря мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань – навчальну дисципліну «Українська мова популяризації медичних знань». Ця дисципліна для здобувачів вищої освіти, які вже мають професійні знання, вивчили кілька дисциплін з циклу професійної підготовки, розуміють їхню проблематику, засвоїли понятійно-термінологічний апарат кількох медичних галузей. Такі студенти мають достатні фонові знання для самостійного створення якісних науково-популярних текстів з вивчених медичних дисциплін щоб впливати на суспільство з допомогою публічного виступу, публікації в медіа або терапевтично-методичного діалогу.

Мета навчальної дисципліни – формування в майбутнього лікаря високої культури продукування текстів актуальних мовних жанрів інтерпрофесійного спілкування для популяризації медичних знань, здорового способу життя, проведення медичної профілактичної роботи.

«Українська мова популяризації медичних знань» як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на здобутих у закладі вищої освіти знаннях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», з дисциплін мовно-комунікативного спрямування, з повністю вивчених дисциплін з циклу професійної підготовки;

б) закладає уміння і навички застосування актуальних для медичної профілактичної роботи мовних жанрів інтерпрофесійного спілкування;

в) продовжує формувати мовно-комунікативну компетенцію майбутніх спеціалістів, зокрема з популяризації медичних знань.

Викладання курсу проводиться у діяльнісному режимі: спочатку передбачено засвоєння термінології науково-популярного медичного текстотворення, основних принципів мовно-композиційної побудови творів різних жанрів з популяризації медичних знань, після цього – створення, реалізація і обговорення науково-популярних медичних творів різних жанрів, зокрема публічного виступу, публікації в соцмережах і в медіа. Окремо розглядаємо мовну семантику і прагматику терапевтично-методичного діалогу в контексті поширення медичних знань.

Для вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання: робота з навчальними посібниками, електронними носіями знань, інтернетом; усний виклад навчального матеріалу з узагальненням, систематизацією; бесіда; метод евристичних запитань; метод проблемних запитань; спостереження студентів над мовою; метод вправ; метод моделювання публічного виступу; підготовка науково-популярних публічних виступів різних жанрів на фахові теми; слухання, конспектування виступів товаришів; обговорення і аналіз під керівництвом викладача прослуханих виступів; підготовка і публікація науково-популярних медичних текстів у соцмережах; аналіз під керівництвом викладача опублікованих науково-популярних медичних текстів у соцмережах; навчальна дискусія; метод запобігання типовим порушенням мовної норми; навчальне редагування.

У результаті вивчення дисципліни «Українська мова популяризації медичних знань» здобувач вищої освіти повинен (1) знати термінологію науково-популярного

медичного текстотворення; (2) жанрову структуру медичного науково-популярного дискурсу; (3) вміння створювати твори актуальних жанрів медичного науково-популярного дискурсу; (4) володіти мовною нормою медичного науково-популярного стилю.

Курс організовано за логіко-прагматичною структурою продукування медичного науково-популярного тексту: загальне уявлення про мовні жанри для популяризації медичних знань крізь призму автора і реципієнта – верифікація медичної наукової інформації – вивчення конкретних жанрів науково-популярної мови – вибір жанру і доречних мовних засобів для науково-популярного повідомлення – створення науково-популярних медичних текстів конкретних жанрів – інтеграція творів в науково-популярний медичний дискурс (по змозі).

Велику увагу приділяємо медичному публічному виступу як первинному жанру мови популяризації медичних знань і науково-популярному медичному текстотворенню для соціальних мереж і медіа-комунікації.

Студент може вибрати одну тематику і готувати твори-тексти різних жанрів до кожного заняття з мови популяризації медичних знань.

Пропонуємо такий план курсу «Українська мова популяризації медичних знань»:

### **1 Мова популяризації медичних знань як важливий складник особистості медичного професіонала.**

(1) Науково-популярний медичний дискурс в структурі медичної комунікації. Популяризація, поширення, пропаганда медичних знань. (2) Жанрово-стилістичні особливості науково-популярної медичної мови. (3) Автор науково-популярного медичного твору. (4) Сприйняття науково-популярного тексту. Семантика мови і тексту.

### **2 Авторитетні джерела медичної інформації для створення науково-популярного тексту.**

(1) Типи авторитетного медичного наукового тексту. (2) Законодавчі і нормативно-директивні документи МОЗ України. (3) Авторитетні медичні сайти, блоги, форуми. (4) Пошук авторитетних джерел у бібліотеках, в інтернеті. Компетентний професійний запит у штучного інтелекту. (5) Анотація і реферат наукового твору. Реферативні журнали. (6) Використані джерела, цитати і посилання в науково-популярному тексті, у публічному виступі. Вимоги до оформлення бібліографічного опису. (7) Конспект першоджерела. Підготовка конспекту.

### **3 Як вибрати жанр і мовні засоби для науково-популярного тексту.**

(1) Види і жанри науково-популярного дискурсу. (2) Науково-популярний текст і його основні характеристики. (3) Реалізація комунікативних якостей культури мови в медичному науково-популярному дискурсі. Правильність, ясність і простота, доступність, виразність, змістовність науково-популярної мови. (4) Питання інформаційної повноти науково-популярного повідомлення. (5) Мовні засоби науково-популярного викладу. Науково-популярні відповідники до суто наукових медичних термінів. Граматика науково-популярної мови. (6) Аналіз зразкових науково-популярних текстів.

### **4 Як створити і відредагувати власний науково-популярний текст.**

(1) Етапи створення науково-популярного медичного тексту. (2) Саморедагування тексту. Виправлення типових помилок в науково-популярному тексті. Редагування бібліографічного опису в науково-популярному тексті. Перевірка цитат та способів їх уведення в науково-популярний текст. Рефлексивне прочитання

тексту. (3) Дизайн і оформлення науково-популярного тексту.

### **5 Як підготувати і виголосити науково-популярний виступ з авторитетними рекомендаціями на медичну тему.**

(1) Структура тексту виступу, дискурсу. Тема, анотація, ключові слова до тексту. Засоби зв'язку між частинами тексту. (2) Жанри медичного науково-популярного публічного виступу. Публічна бесіда, дискусія, лекція для популяризації медичних знань з авторитетними рекомендаціями. Оголошення-виступ з метою медичної реклами. (3) Підготовка і реалізація виступу. Оформлення доповіді, презентації. Нотатки майбутнього виступу. (4) Мовні засоби взаємодії з аудиторією. Засоби активізації уваги слухачів під час виступу. (5) Як виголошувати публічний виступ. (6) Саморефлексія після виступу.

### **6 Моделювання бесіди лікаря з невеликою групою осіб на медичну тему.**

(1) Моделювання, проведення і обговорення бесіди з невеликою групою осіб на медичну тему. Заслухати і обговорити науково-популярний виступ (бесіда) на тему здоров'я, здорового способу життя, фізичної культури, гігієнічної культури, культури міжособистісних відносин, культури психофізичної регуляції, гігієни ротової порожнини, лікування певних хвороб тощо з авторитетними рекомендаціями щодо збереження і зміцнення свого здоров'я, повсякденного режиму, для первинної і вторинної профілактики тих чи інших захворювань.

### **7 Як підготувати медичний науково-популярний текст для медіа.**

(1) Мовні особливості медичного науково-популярного і науково-публіцистичного тексту в різних медіа. (2) Сприйняття і створення науково-популярних текстів різних жанрів в медіа. Оцінка і редагування тексту. (3) Структура конкретних жанрів медичної науково-популярної мови. Науково-популярна стаття у друкованих мас-медіа. Науково-популярна стаття у медичному блогу. Сторінка з вебсайту в інтернеті. Вебфорум і його структура. Науково-популярний нарис. Науково-популярна книжка на медичну тему. Мемуари медичних працівників. Листівка, пам'ятка, брошура, буклет, санітарний бюлетень. Рекламне медичне оголошення у спеціалізованому і неспеціалізованому друкованому виданні (газета, журнал). Радіо-, телевізійне рекламне оголошення, рекламний плакат.

### **8 Створення медичних науково-популярних текстів для медіа.**

(1) Підготувати науково-популярну статтю для медичного блогу. (2) Створити у ролі користувача форуму медичну тему з подальшим її обговоренням, шляхом постингу (розміщення) повідомлень всередині цієї теми.

### **9 Як створити пост у соцмережах на медичну тему.**

(1) Структура поста в соцмережах на медичну тему. (2) Мовні особливості поста у соцмережах на медичну тему. (3) Підготувати пост із словесним матеріалом у соцмережах «Фейсбук», «Тікток» на медичну тему.

### **10 Подкаст, інтерв'ю, бесіда на медичну тему для медіа.**

(1) Газетне інтерв'ю на медичну тему. (2) Радіоінтерв'ю, радіобесіда, аудіоблог, монолог, участь у розмовному подкасті на медичну тему. (3) Телеінтерв'ю, телебесіда, участь у відеоподкасті на медичну тему. (4) Види підготовки і мовні особливості інтерв'ю, бесіди, дискусії, монологу в медіа, участі у подкасті на медичну тему.

### **11 Створення і обговорення подкасту, інтерв'ю, бесіди на медичну тему для медіа.**

(1) Підготувати запитання для подкасту / інтерв'ю на медичну тему.

- (2) Підготувати запитання і відповіді для подкасту / інтерв'ю на медичну тему.
- (3) Підготувати і провести подкаст, бесіду, дискусію для медіа на медичну тему.
- (4) Підготувати і зняти на камеру інтерв'ю на медичну тему, переглянути на занятті.
- (5) Підготувати аудіомонолог (цикл монологів) на медичну тему. (6) Підготувати у відеоформаті самопрезентацію як про спеціаліста.

## **12 Поширення медичних знань методом терапевтично-методичного діалогу.**

(1) Терапевтично-методичний діалог як важливий метод поширення медичних знань. (2) Типи і жанри терапевтично-методичного діалогу. (3) Телемедичний діалог. (4) Семантика терапевтично-методичного діалогу. (5) Стратегія і тактика професійного спілкування в складних ситуаціях з погляду мовної прагматики.

Дисципліну «Мова популяризації медичних знань» з 2024 / 2025 н. р. введено як вибіркочу у Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського для здобувачів вищої освіти 4-го року підготовки, що навчаються за освітньою програмою «Стоматологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 221 «Стоматологія». На жаль, у медичних ЗВО серед здобувачів вищої освіти третього-шостого років навчання існує тенденція до вибору профільних вибіркочих дисциплін. Лімітів у навчальних планах для вибіркочих гуманітарних дисциплін не існує. Очевидно, що така тенденція повсюдна, не тільки в медичній освіті.

**Висновки.** Є підстави стверджувати, що вивчення навчальної дисципліни «Українська мова популяризації медичних знань» сприятиме важливому суспільно значущому завданню з формування у майбутнього лікаря мовно-комунікативної компетенції з популяризації медичних знань.

Очевидно, що «Українська мова популяризації медичних знань» з такими важливими завданнями для підготовки висококваліфікованих медичних професіоналів після розробки повного навчально-методичного комплексу, включно з написанням навчальних посібників і підручника, могла б зайняти важливе місце в робочих навчальних планах усіх медичних спеціальностей як обов'язкова дисципліна. Цю тематику можна ввести в обов'язковий курс української мови (за професійним спрямуванням) з додаванням кредитів на четвертому-п'ятому роках навчання.

Аналогічна дисципліна може бути актуальна для здобувачів вищої освіти різних галузей і спеціальностей, зокрема для психологів, юристів, істориків, політологів, соціологів, демографів, педагогів, біологів, спеціалістів харчової технології та ін.

### Список використаної літератури

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 : Охорона здоров'я. Київ. 2002 : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 р. № 117 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2025 р. № 1633). Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text> (дата звернення: 29.12.2025).

2. Нікберг І. І. Методологічні аспекти популяризації медичних знань у засобах масової інформації. *Новини медицини та фармації* : газета. 2012. № 5 (403). Режим доступу : <http://www.mif-ua.com/archive/article/27198> (дата звернення: 20.06.2025).

3. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти від 08.11.2021 р. № 1197. Режим

доступу : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-zi-specialnosti-222-medicina-dlya-drugogo-magisterskogo-rivnya-vishoyi-osviti> (дата звернення: 09.01.2026).

4. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти від 29.10.2024 р. № 1546. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/228-pediatrica-mahistr-1546-vid-29-10-2024.pdf> (дата звернення: 09.01.2026).

5. Українська мова (за професійним спрямуванням): Охорона здоров'я. Медицина : підручник / за ред. С. М. Луцак. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : ВСВ «Медицина», 2025. 351 с.

6. Юкало В. Я. Медична професійна мова в історії української літературної мови. *Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства* / на пошану професора Світлани Яківни Єрмоленко; за заг. ред. проф. П. П. Кононенка. Київ, 2007. Т. XVII. С. 281–300.

### References

1. Dovidnyk kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv. Vypusk 78 : Okhorona zdorovia. Kyiv. 2002 : nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 29 bereznia 2002 r. № 117 (u redaktsii nakazu Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 28 zhovtnia 2025 r. № 1633). Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text> (data zvernennia: 29.12.2025).

2. Nikberh I. I. Metodolohichni aspekty populyaryzatsii medychnykh znan u zasobakh masovoi informatsii. *Novyny medytsyny ta farmatsii* : hazeta. 2012. № 5 (403). Rezhym dostupu : <http://www.mif-ua.com/archive/article/27198> (data zvernennia: 20.06.2025).

3. Standart vyshchoi osvity zi spetsialnosti 222 «Medytsyna» haluzi znan 22 «Okhorona zdorovia» dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity vid 08.11.2021 r. № 1197. Rezhym dostupu : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-zi-specialnosti-222-medicina-dlya-drugogo-magisterskogo-rivnya-vishoyi-osviti> (data zvernennia: 09.01.2026).

4. Standart vyshchoi osvity zi spetsialnosti 228 «Pediatriia» haluzi znan 22 «Okhorona zdorovia» dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity vid 29.10.2024 r. № 1546. Rezhym dostupu : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/228-pediatrica-mahistr-1546-vid-29-10-2024.pdf> (data zvernennia: 09.01.2026).

5. Ukrainska mova (za profesiinym spriamuvanniam): Okhorona zdorovia. Medytsyna : pidruchnyk / za red. S. M. Lutsak. 2-he vyd., pererobl. i dopovn. Kyiv : VSV «Medytsyna». 2025. 351 s.

6. Yukalo V. Ya. Medychna profesiina mova v istorii ukrainskoi literaturnoi movy. *Zbirnyk naukovykh prats Naukovo-doslidnoho instytutu ukrainoznavstva* / na poshanu profesora Svitlany Yakivny Yermolenko; za zah. red. prof. P. P. Kononenka. Kyiv. 2007. Tom XVII. S. 281–300.

## STUDYING THE UKRAINIAN LANGUAGE POPULARISATION OF MEDICAL KNOWLEDGE IN MEDICAL EDUCATION

**Volodymyr Yukalo**

*Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University  
Department of the Ukrainian Language  
1 Majdan Voli, 46001, Ternopil, Ukraine  
phone: 035 243 12 78  
e-mail: yukalo@tdmu.edu.ua  
<https://orcid.org/0000-0003-2795-9679>*

The article describes the principles of forming linguistic and communicative competence in future doctors during their studies at medical higher education institutions with a view to popularisation medical knowledge, and substantiates the content and structure of a special linguistic discipline in the Ukrainian language for popularisation medical knowledge.

The regulatory documents of the Ministry of Health of Ukraine, which describe the qualification characteristics of professionals in the field of medicine and dentistry, emphasise the importance of the multifaceted activities of doctors in disseminating medical knowledge among the population. The current educational standard in the healthcare sector does not include a component that would promote the development of language skills for popularisation medical knowledge. Therefore, it is important to introduce the study of the peculiarities of the linguistic structure and production of relevant genres of popular scientific medical language into the curricula of higher medical education institutions.

It is proposed to introduce a special component in one of the senior courses to develop future doctors' linguistic and communicative competence in popularisation medical knowledge – the academic discipline 'Ukrainian Language Popularisation of Medical Knowledge'. This discipline is intended for higher education students who have already studied several disciplines in the professional training cycle and have sufficient background knowledge to independently create high-quality popular science texts on the medical disciplines they have studied. As a result of studying the discipline, higher education students should know the terminology of popular science medical text creation, the genre structure of popular medical discourse, be able to create works in relevant genres of popular medical discourse, and master the linguistic norms of popular medical style.

The possibility of introducing topics for the formation of linguistic and communicative competence in the popularisation of medical knowledge into the compulsory course of the Ukrainian language (for professional purposes) with the addition of credits in the fourth and fifth years of study is justified. The possibility of introducing a similar discipline for higher education students of various fields and specialities is indicated.

*Key words:* Ukrainian language popularisation of medical knowledge, popular science medical language, higher medical education institution, linguistic and communicative competence in popularisation of medical knowledge, medical professionals, Ukrainian language for professional purposes.

*Стаття надійшла до редакції 08.02.2026  
доопрацьована 12.02.2026  
прийнята до друку 16.02.2026*